

AUDIOTRANSRIPTIE FOCUSINTERVIEW 2 – 28 MAART 2024

(...)

Onderzoeker [00:00:10] Dus eigenlijk wil ik je even interviewen om nog verder de impact van die experimenten van mijn onderzoek na te gaan. Dus het is een beetje een check van informatie dat ik al haalde uit analyse van de experimenten. En het gaat eigenlijk vooral over de ervaring van toen en uw beleving van dat experiment. Dus ja, er is niks juist of fout. Als je gewoon zo ruim mogelijk kunt antwoorden. En alles wat je denkt of voelt is oké. Het is nu al wel echt enkele maanden geleden. Het is van augustus geleden, dus dat is al een tijdje dat er is overgegaan. Kun jij je dat nog wat herinneren? Of moet ik er even doorlopen?

F. [00:01:06] Nee, ik kan me dat nog perfect herinneren.

Onderzoeker [00:01:08] Ah ja, oké, da's goed. Was dat iets totaal nieuw voor u toen je daar aan deelnam?

F. [00:01:18] Goh. Ik heb natuurlijk theater gestudeerd, dus ik helemaal nieuw, nee. Maar wel met beeldende kunst. Die ervaring wel, ja.

Onderzoeker [00:01:35] Uhm. Wat was dan het stuk wat voor u gelijkaardig was? Aan wat dat je al meegemaakt hebt?

F. [00:01:44] Uhm, ja, natuurlijk, de opstellingen, daar hebben wij een hele workshop aan gespendeerd. Dus dat kende ik, die ervaring had ik. En ook wel het soort... Het begin waren yoga-, nee, ademhalingsoefeningen. Ja, daar had ik ook voeling mee. En misschien ook het feit dat je in een groep samen iets beleefd. Die ervaringen heb ik ook wel gehad.

Onderzoeker [00:02:18] Ja oké. Uhm. En als je een museum bezoekt, hoe bezoek je dat normaal?

F. [00:02:27] Normaal? Uhm. Ik ga op zoek naar dingen die me aanspreken en daar blijf ik bij hangen en blijf ik naar kijken. Ik probeer ook wel een soort van structuur in mijn hoofd te maken. Ik probeer wel linken te zoeken en mij de vraag te stellen van: waarom hebben ze dat nu hier gehangen en waarom hangt dat nu naast dat schilderij? En dan probeer ik in de curator, zeker?, zijn hoofd te kruipen om zo de linken te zien dat die zou hebben gelegd.

F.Onderzoeker [00:03:10] Ja oké. Uhm. Als ik u nu helemaal terug meeneem naar die namiddag, wat is uw eerste reactie als ik vraag hoe heb je die namiddag toen beleefd?

F. [00:03:28] Ik vond dat echt een unieke beleving omdat ik effectief al ervaringen heb gehad met kunst en met theater. En ik ben wel thuis in de wereld zal ik maar zeggen. En ik ben van kleins af aan ook al naar musea gegaan. Maar dát... Ik weet niet, ja, dat voelde echt alsof dat keihard is binnengekomen op dat moment zelf. Iets dat ik nog niet had ervaren met kunst.

Onderzoeker [00:04:00] Ja. En wat is er juist binnen gekomen bij u?

F. [00:04:06] Die nieuwe beleving. Dat heb ik nog nooit gevoeld bij kunst. Nee, toch zeker niet met beeldende kunst. Misschien al wel met theater, maar niet met beeldende kunst.

Onderzoeker [00:04:20] Ja, oké. Uhm. En heb jij daar op een later moment nog aan teruggedacht? Is het ergens blijven hangen? Heb je er nog over nagedacht? Of heb je erover gedroomd of over gepraat met mensen?

F. [00:04:34] Ik heb nu... Telkens als ik aan het Middelheim denk, denk ik wel aan ook die ervaring. Want ik heb natuurlijk het Middelheim al vaak bezocht en ik heb daar al heel leuke momenten beleefd, maar dat is ook een ervaring die ik zo meepak van: ah ja, dat is nu gelinkt aan het MiddelheimMuseum.

Onderzoeker [00:04:53] Ja. En heb je erover gepraat met mensen of iets over verteld?

F. [00:04:58] Ah ja, ja, ik heb dat aan mijn schoonfamilie verteld. Ik weet niet hoe het kwam. Maar op een of andere manier... Op een of andere avond heb ik daarover verteld. Maar ik kon dat ook niet goed beschrijven. Ik denk niet dat die helemaal doorhadden wat ik bedoelde. Maar die zeiden gewoon: leuk voor jou, F..

Onderzoeker [00:05:23] Oké, uhm. Heb je nog zo een actie ondernomen, in de zin van heb je daar misschien nog elementen van toegepast op een later moment, bij een museumbezoek? Of heb je iets over dat werk opgezocht? Ben je nog een keer naar het Middelheim gegaan?

F. [00:05:45] Nee, nog niet. Ik ben daar wel mee bezig he. Ik heb jou verteld dat wij met de klas gaan. En ik neem dat zeker wel mee in de opdrachten die ik aan mijn klas zou geven.

F. [00:05:59] Dat ze een soort van connectie gaan zoeken met een beeld. Dat ze er dichtbij gaan staan. Dat ze er eens langs de andere kant naar kijken. Ik ga dat wel proberen om dat met hen te doen... Proberen hé.

Onderzoeker [00:06:15] Is dat dan de onderzoekende houding aannemen en ook echt bewegen rond het beeld. Is het dat?

F. [00:06:23] Ja, ja, dat zou ik ook graag willen doen met mijn leerlingen.

Onderzoeker [00:06:27] Ja, oké. Uhm. Kun jij mij zeggen wat dat voor u gebracht heeft? Dat experiment. Of wat heeft dat bij u gedaan?

F. [00:06:43] Ja, ik zeg het: dat heeft mijn gevoel van beeldende kunst wel. Het is niet veranderd, maar... Ik wist gewoon niet dat je dat kon meemaken. Dat ik op dat moment echt zo een soort van... ja, een band of connectie begon te hebben met dat beeld. Dat dat gewoon een beeld is. Dat leeft niet. Dat staat gewoon. Dat is heel statisch. En toch deed dat allerlei emoties loskomen ofzo.

Onderzoeker [00:07:23] En was dat dan dat eerste beeld of dat tweede? Of allebei?

F. [00:07:29] Allebei.

Onderzoeker [00:07:30] Ah ja, oké. En zijn er in je leven nog andere gebeurtenissen geweest die dat zouden hebben kunnen beïnvloed? Dat je zo'n connectie kunt maken met een beeld?

F. [00:07:44] Dat zijn wel twee vrouwen. Of in mijn gevoel waren dat twee vrouwen. En na mijn twee bevallingen, ben ik misschien wel nogal sterk in de vrouwenrol gekropen. Of ben ik meer bezig met: wat is de rol van de vrouw in de maatschappij en.... Ja, dus dat trok mij waarschijnlijk ook wel aan en heeft me zeker wel beïnvloed in de kijk naar die beelden en mijn gevoel.

Onderzoeker [00:08:19] Ja. Ja. Ja. Oké. Wat was voor jou een belangrijk moment tijdens de sessie?

F. [00:08:31] Uhm, ik denk dat we allemaal een positie innamen naar dat beeld toe. En dat je ook een soort groepsgevoel voelde. En daarmee bedoel ik dat iedereen zich helemaal overgaf. Ik weet niet of dat effectief zo was, maar dat leek zo wel. Waardoor je zowel een veiligheid voelde. Maar ook... Wat ik zeg, dat ik met dat beeld had, een soort connectie. Je had dat ook een beetje met een groep.

Onderzoeker [00:09:18] Ja ja En wat werkte er zeker wel voor u en wat werkte er niet voor u?

F. [00:09:27] Ik vond bij het tweede beeld. Het echt dieper gaan in die opstellingen. Dat werkte voor mij dan minder goed. Als het zo echt.... Ja, als er zo gevraagd werd van: hoe voel jij je? En je kruipt in... Je moet dan... Ik weet niet of dat werd gevraagd, maar je ging dan in die positie staan van die opstelling. En ik was daar niet bij. Dus ik hoorde andere mensen praten over hun beleving van die opstelling. Niet zozeer met hun beleving van het beeld. Dan was het voor mij de magie zo wat weg. Dat voelde ik echt totaal niet.

Onderzoeker [00:10:14] Toen jij toeschouwer werd eigenlijk.

F. [00:10:16] Ja, ja.

Onderzoeker [00:10:18] Ja. Dus uit uw rol stappen en vanuit van aan de zijlijn toekijken. Dat werkte voor u niet?

F. [00:10:25] Nee.

Onderzoeker [00:10:25] Oké. En wat? En wat was het stuk dat wel werkte voor u?

F. [00:10:32] Uhm. Ja, alles eigenlijk. Alles buiten dat.

Onderzoeker [00:10:42] Heb jij bepaalde drempels ervaren of heeft er iets geholpen om bepaalde drempels te overwinnen?

F. [00:10:51] Ja, ik denk wel dat groepsgevoel. Ik denk dat als ik daar alleen zou zijn, dat ik niet zo lang zou blijven hangen aan dat beeld en misschien minder gevoelens zou kweken ofzo. En ook het feit dat jullie dan vragen stelden, deed mij ook wel veel dieper zoeken en nadenken. Ik denk ik niet dat als ik alleen het Middelheim zou bezoeken, zo zou gaan experimenteren ofzo. Of zo zou gaan zoeken in een beeld. Dus het feit dat jullie dingen vroegen en ook vroegen om zo van positie te wisselen of nog eens te kijken of.... Ja, dat zou ik zelf nooit gedaan hebben.

Onderzoeker [00:11:41] Oké. Ja. Ik heb een paar thema's eruit gehaald die volgens mij belangrijk zijn in dit experiment, die ik nog even met u wil aftoetsen. Uhm, op welke manier heeft uw lichaam bijgedragen aan die ervaring van kunst?

F. [00:12:06] Ik denk wel dat die ademhalingsoefening... of toch gewoon even tot rust komen - dat momentje - voordat we begonnen aan echt het beeld waar te nemen. Dat heeft mij persoonlijk wel heel hard geholpen om even tot mezelf te komen, maar ook te voelen van wij zijn hier ook een groep. Je bent hier individueel, maar ook een groep.

Onderzoeker [00:12:33] En dus dat was een moment dat je echt lichamelijk gewaarzijn had?

F. [00:12:37] Ja.

Onderzoeker [00:12:38] Oké. En was dat ergens anders nog in het experiment dat je dat gevoeld hebt?

F. [00:12:47] Uhm. Misschien het feit dat je naar dat ander beeld wandelt? Goh, ik weet het niet. Ik denk het niet eigenlijk.

F. [00:13:03] Oké, uhm... Hoe heb je de ruimte ervaren waar dat we die sessie hielden? Dus in dat park? Hoe heb je dat ervaren?

F. [00:13:20] Ja, ik kende het Middelheim natuurlijk al wel, want ik kom daar wel vrij veel. Dus ik heb dat niet anders ervaren dan anders. Enkel die beelden eigenlijk, die heb ik anders ervaren. Maar, het Middelheim, daar heb ik nu niet echt iets speciaal bij gevoeld of zo.

Onderzoeker [00:13:44] Ik heb u wel horen zeggen in het begin van: dat vertragen, dat heb ik wel nodig. Die ademhalingsoefening om tot rust te komen. Heb je die rust ook nog ervaren tijdens de andere stukken?

F. [00:14:03] Ja, dat is een goeie vraag. Misschien had ik dat bij dat tweede beeld toch ook nog nodig, om zo terug even tot mezelf te komen.

Onderzoeker [00:14:14] Ah ja, oké. Dus dat zou er voor u nu nog meer mogen in zitten eigenlijk?

F. [00:14:22] Ja, omdat dat een heel nieuw beeld was hé. Ja.

Onderzoeker [00:14:29] Ja, ja, ik snap het. Eigenlijk bij die laatste oefening... Dat je eerst nog even terug...

F. [00:14:34] Ja, ja. Dat je dat ander beeld misschien ook wist of zo? En dat je opnieuw kunt beginnen?

Onderzoeker [00:14:41] Ja, oké, ja. Uhm. Hoe heb je de tijd ervaren die wij daaraan besteed hebben, aan die hele sessie?

F. [00:14:52] Ik vond dat zalig! Ik heb geen tijd ervaren. Dat is het zalige. Ik kon alles loslaten. Terwijl ik vooral.... Op andere momenten kan ik de tijd heel moeilijk loslaten en ben ik steeds aan het rushen. Allemaal bijhouden van ok: ik heb nog tien minuten. Ik heb nog

zoveel minuten... Of ik moet daar zijn binnen een half uur. En dat had ik totaal niet. Dat was echt heerlijk. Ik heb nooit aan de tijd gedacht totdat jullie zeiden: we gaan afronden, want het is tijd.

Onderzoeker [00:15:26] Ja, oké. Uhm. Kun jij je nog iets herinneren van de kunstwerken die wij bezocht hebben? Uh, van de werken zelf?

F. [00:15:38] Ja.

Onderzoeker [00:15:39] Oké. Uhm. Ja, wat wil ik daar nu eigenlijk mee weten? Sorry. Is het de eerste die ik interview. Dus nu denk ik: ja, ik heb dat hier nu wel... Heb je daar nog iets mee gedaan? Heb er daar nog iets rond opgezocht of zoiets? Of aan gedacht?

F. [00:15:58] Nee nee nee, totaal niet nee. Ik ben wel benieuwd naar als ik ze ga terugzien wat dat met mij gaat doen. Dat wel. Ja, of die connectie er nog gaat zijn ja of nee.

Onderzoeker [00:16:20] ...Dus als jij.... Je zou er wel sowieso, als je dan eens terug gaat, dan naar teruggaan kijken of zo? Of daar even bij blijven stilstaan?

F. [00:16:32] Ja, benieuwd naar wat dat met mezelf gaat doen.

Onderzoeker [00:16:36] Ja uhm. Dus ja. Ik ga er dan van uit dat ik dat niet meer moet vragen. Dat uw perspectief op het kunstwerk wel veranderd is tijdens de sessie?

F. [00:16:49] Ja, heel zeker. Jawel, jawel, jawel. Zeker.

Onderzoeker [00:16:53] En zou je dan kunnen zeggen wat de elementen zijn die daartoe hebben bijgedragen?

F. [00:17:00] Ja, ik denk dat ik al een paar keer heb vermeld. Ik denk sowieso dat groepsgebeuren. En ook wel dat iedereen de tijd krijgt om zijn ervaringen te delen. Waardoor dat je ook ruimte kreeg om uw ervaring te delen en om op te zoeken of zo.

Onderzoeker [00:17:25] Ja. Dus ook die uitwisseling eigenlijk echt?

F. [00:17:30] Ja, ja, en dat jullie ons de tijd gaven om dat te doen of zo. En de opdracht.

Onderzoeker [00:17:38] Ja, want dat was eigenlijk ook wel iets, dat je niet door elkaar praat. Dat is echt zo...

Onderzoeker [00:17:57] Ah ja, qua groepsdynamiek. Uhm, ik heb u al horen zeggen: ik voelde mij wel veilig en goed in de groep. Dus dat dat wel vrij open was omdat iedereen daar wel wat in meening zo. Je was gezamenlijk met iets bezig. Dus je hebt wel verbinding gevoeld? Ik ben heel suggestieve vragen aan stellen, maar ik wil niet....

F. [00:18:19] Nee, nee, maar ik heb dat al gezegd he.

Onderzoeker [00:18:20] Ja, voilà. Uhm. Dus die verbinding was ook een element. Heb jij persoonlijke inzichten opgedaan voor uzelf? Uhm, rond zelfreflectie of zo?

F. [00:18:37] Ja. Maar dan heb ik ook daarmee gezegd. Dat waren twee vrouwen. Ja. En dat deed me wel iets omdat ik daar, ja, ik zeg het, na twee bevallingen wel heel hard mee bezig ben, met die vrouwelijkheid. Ja, dat trof mij ofzo. En dat was ook wel een realisatie van: Wow, ik ben daar toch wel heel hard mee bezig.

Onderzoeker [00:19:07] Uhm ja. Ik heb nu al wel wat thema's horen voorbijkomen. Welke thema's die wij hebben besproken... Het vertragende, de perspectiefwissel, wat je gevoeld hebt, wat dat voor u betekende in uw leven, de groepsdynamiek... Dat is allemaal aan bod gekomen. Wat is voor u het meest belangrijke thema als je terugkijkt op dat experiment?

F. [00:19:48] Ik denk toch mijn eigen beleving. En ik denk daar toch die connectie die ik dan kreeg met het beeld zelf.

Onderzoeker [00:20:03] Ja. Mag ik dat als definitie van beleving zien voor u? Want wij spreken nu al een tijd over kunstbeleving. Ik doe dat... ik kondig dat ook zo aan. Maar wat is dan beleving? En u hoor ik dan wel regelmatig zeggen: ja, ik heb echt een connectie kunnen maken met dat werk. Dat heeft mij echt geraakt.

F. [00:20:25] Ja.

Onderzoeker [00:20:26] Is dat de definitie van beleving?

F. [00:20:29] Voor mij, voor dit experiment wel ja, ja. Ook gewoon omdat het mij verrast heeft. Want jullie legden dat uit en ik denk dat ik wel wat twijfels of vragen had. En dan ineens gebeurde er iets, waardoor ik dacht: wow, ok dat bedoelen ze. Of dat willen ze misschien wel ons laten ontdekken?

Onderzoeker [00:21:04] Dus jij had niet verwacht dat dat zou kunnen gebeuren?

F. [00:21:07] Nee, ik had dat niet verwacht, nee.

Onderzoeker [00:21:11] Wat had jij dan verwacht?

F. [00:21:15] Misschien ook omdat.... Ja, wat ik jou heb gezegd, dat ik heel de tijd in je rush zit van ik moet ergens zijn. En ik kon me daar echt afsluiten van alles. Dat was best heerlijk en waarschijnlijk is dat daardoor ook kunnen gebeuren.

Onderzoeker [00:21:31] Ja, omdat je ergens met aandacht ergens staat, zodat je ook dingen meer kunt laten binnenkomen of zo?

F. [00:21:38] Ja.

Onderzoeker [00:21:39] Ja, ja. Oké. Oké, eigenlijk is nu de afrondende vraag: is er nog iets dat niet aan bod is gekomen en dat je toch nog kwijt wilt?

F. [00:21:54] Nee, ik heb wel een vraag voor jou. Vond jij persoonlijk de opstellingen daarbij nodig?

Onderzoeker [00:22:04] Dat is nu eigenlijk mijn onderzoek. Ja, daar ben ik ook heel hard over aan het twijfelen van: wat doen wij?

F. [00:22:11] Ik weet nog niet goed wat de rest gaat zeggen, want zo'n Michael ofzo die gaat dan misschien iets heel anders zeggen.

Onderzoeker [00:22:16] Ja. Ik denk dat... Ik heb ook al mensen horen zeggen: ja, hadden wij nu gewoon rond dat beeld gezeten of rond dat schilderij en we hadden er gewoon over gepraat, dan was dat misschien voor mij ook wel interessant genoeg geweest. En dan hoorde ik andere mensen zeggen die toch wel zeiden van: goh, wij ... Bijvoorbeeld we hebben heel veel aanpassingen gedaan, want jullie waren de eerste groep. En in het zesde experiment hebben we het anders aangepakt, want jij hebt bijvoorbeeld Michael gerepresenteerd. Zo'n dingen laten we er nu uit. Wij laten niet meer de vraagsteller representeren, want ik vind dat veel te therapeutisch. Dus nu is het gewoon: wij bespreken samen collectief, dat werk. We halen er samen aspecten uit. En iedereen mag een bepaald... En dan gaan we wel samen beslissen van: oké, we kiezen nu deze vijf aspecten, die in de groep naar boven zijn gekomen. En dan mag iemand voor iedereen een aspect aanduiden en je mag zelf uw plek kiezen in de ruimte. Je wordt dus niet meer gezet.

F. [00:23:18] Ja.

Onderzoeker [00:23:20] En daardoor zei iemand van: ja, ik kon wel echt nu... iemand was bijvoorbeeld muziek en die zei: wow, ik heb echt kunnen voelen hoe dat dat schilderij klonk. Ehm, want dat was een schilderij waar dat op gemusiceerd werd en die voelde van: dat is kei luid. Die zijn super luid aan het spelen. En ineens, doordat die dat zei, kwam heel dat werk tot leven. En dus krijg je zo... Die narratieve verbeelding wordt veel meer aangescherpt. Terwijl bij jullie sessie was dat nog heel erg het verhaal van Michael.

F. [00:24:01] Ja, (lacht) dat is ook wel de rode draad in onze ontmoetingen.

Onderzoeker [00:24:07] En dus durf ik vermoeden dat het opstellingswerk zoals dat wij dat bij jullie hebben gedaan, veel minder relevant was nog, dan dat we dat op het einde hebben gedaan. Maar dat moet ik dus ook nog verifiëren met de mensen die daar toen bij waren. Maar daar is wel een evolutie in geweest. En als ik jou bijvoorbeeld vraag van dat lichamelijk gewaarzijn: Goh, in het begin wel. En ik had dat misschien nog wel graag in het midden gehad. Maar ja, dat was veel minder aanwezig. En ik denk bij die laatste opstelling dat we gedaan hebben, in het zesde experiment, was dat wel. Toen waren de mensen echt aan bewegen en en dichterbij aan het staan. En er was veel meer dynamiek. Ehm, ja dus ineens begonnen mensen echt hun ding met die rol te doen. Wat veel interessanter was, dan dat je die rol echt... Dat je door iemand gekozen werd. Ik heb jullie ook heel vaak horen zeggen: ik sta vast. Oh, dat is hier super heftig. Bijvoorbeeld Emilie, die was nieuwsgierigheid. Die stond kei dicht bij dat beeld. Die vond dat kei heftig en die was kei opgelucht dat ze mocht bewegen en dat ze weg mocht daarvan. En voor Michael gaf dat keiveel informatie over zijn nieuwsgierigheid, maar dat vind ik op zich niet zo interessant voor mijn experiment. Ik wil dat mensen informatie krijgen over dat werk via je lichaamservaring. En dus dat is helemaal geëvolueerd. Waardoor dat ik durf zeggen: ja, ik denk nog altijd dat opstellingswerk interessant kan zijn, maar ik denk nog echt niet dat we de finesses daarvan al helemaal gepakt hebben. En toen, in dat eerste experiment, wat een zalig experiment was... daar hebben we toen ook veel werk aan gehad.

Onderzoeker [00:26:02] Maar denk dat jij dat jij nu anders gaat kijken naar kunst of anders ga kunst beleven dan dat je dat vroeger deed?

F. [00:26:13] Door dat experiment?

Onderzoeker [00:26:14] Door die ervaring, ja.

F. [00:26:17] Nee. Nee, dat niet. Ik vond het wel maf wat dat heeft teweeggebracht.

Onderzoeker [00:26:25] Ja.

F. [00:26:26] Maar ik denk niet.... Ik zeg het, dat heeft bij mij ook te maken met dat ik toen.... Ik weet niet hoe dat kwam, maar ineens was er ruimte in mijn hoofd vrij. Dus wie weet, als ik nog eens zo'n moment bereik.

Onderzoeker [00:26:43] Ja, dus eigenlijk Als jij naar een museum zou gaan en jij zou daar een half uur voor zo'n beeld gaan zitten, dan zou jij dat bijvoorbeeld ook individueel wel kunnen bereiken dat daar iets ontstaat ofzo? Klopt dat? En wat denk.

F. [00:27:00] Jawel, want ik heb dat al wel met een paar schilderijen gehad.

Onderzoeker [00:27:05] Ja, oké.

F. [00:27:06] Maar dat was voor u eigenlijk vooral het element vertragen. U niet meer bewust zijn van de tijd en echt ergens kunnen zijn, was dan voor u het belangrijkste element misschien.

F. [00:27:17] Ja